

Ons nummer: O23.000877

Informatie raad/mededeling college

Onderwerp	Aanleg aardgastransportleiding Oppenhuizen - Bozum
Commissie	Doarp, Stêd en Omkriten
Collegebesluit d.d.	9 mei 2023
Portefeuillehouder	Henk de Boer
Team	Ruimtelijke Ontwikkeling
Adviseur	Albert Kits

Reden informatieverstrekking actieve informatie van het college

Collegebesluit

- In te stemmen met het (onder nog nader overeen te komen en gebruikelijke voorwaarden) vestigen van een recht van opstal voor de aanleg van de aardgastransportleiding door bij de gemeente in eigendom zijnde percelen;
- De noodzakelijkerwijs door Vermilion opnieuw nog aan te vragen vergunningen (voor het aanleggen van de tijdelijke inritten, dammen en bruggen om de genoemde aardgastransportleiding te kunnen aanleggen), mits ontvankelijk, in behandeling nemen met inachtneming van de eerdere overwegingen uit de vergunningen uit 2016;
- Kennis te nemen van de mededeling dat Vermilion met de omgeving in overleg wil gaan om met hun Omgevingsfonds lokale projecten op het terrein van biodiversiteit en duurzaamheid financieel te ondersteunen;
- Vermilion over de besluiten onder a. t/m c. met bijgevoegde brief te informeren;
- De raad over het vorenstaande actief te informeren.

Voorgeschiedenis over aardgaswinning Oppenhuizen

- De primaire bevoegdheid en verantwoordelijkheid over de aardgaswinning ligt bij de Rijksoverheid.
- In 1972 werd door een voorloper van de NAM een proefboring gedaan bij Oppenhuizen. Daaruit bleek dat er een klein gasveld in de diepe ondergrond aanwezig was. De NAM focuste zich echter op winning van gas uit grotere gasvelden en ondernam geen actie om het gas te gaan winnen.
- In 1977 (en wederom in 1991) werd door de toenmalige gemeenteraad aan deze boorlocatie de bestemming “Nutsvoorziening, aardgaslocatie, bestemd voor de winning en distributie van aardgas” gegeven in het geactualiseerde bestemmingsplan Buitengebied Wymbritseradiel.
- Rond 2010 nam het ministerie van Economische Zaken een aantal besluiten waardoor Vermilion de rechten kreeg om in Fryslân gas te mogen opsporen en te gaan winnen. Vervolgens zocht Vermilion in 2014 contact met de gemeente over hun intenties om het bij Oppenhuizen in de ondergrond aanwezige gas te willen gaan winnen, maar ook elders in onze gemeente seismisch opsporingsonderzoek te willen doen. Februari 2015 informeerde het college de gemeenteraad hierover.
- Mede als gevolg van de onrust over de aardgaswinning in Groningen¹ werd vanaf toen de voorgenomen aardgaswinning bij Oppenhuizen kritisch gevolgd door inwoners van de gemeente.
- Op 26 mei 2015 hield Vermilion een drukbezochte informatieavond over hun voorgenomen aardgaswinning voor de inwoners en andere geïnteresseerden in It Harspit in Oppenhuizen.
- Op 6 juni 2015 nam de gemeenteraad een motie aan waarin het college werd opgeroepen alles in het werk te stellen om aardgaswinning in onze gemeente te voorkomen.

¹ Even ter vergelijking: Vermilion mag bij Oppenhuizen 197 miljoen m³ gas winnen. Uit het Groningerveld is ruim 2300 miljard m³ gewonnen).

- Van juni t/m september 2015 werd op initiatief van het ministerie van Economische Zaken & Klimaat 4 ambtelijke bijeenkomsten in Leeuwarden gehouden naar aanleiding van de formele aanvraag van Vermilion om het gas bij Oppenhuizen te mogen winnen. Doel van deze bijeenkomsten was om de zogenaamde Rijkscoördinatierегeling voor te bereiden en van toepassing te verklaren. Met die procedure konden dan vervolgens alle vergunningen die samenhangen met de aardgaswinning in één procedure worden behandeld.
- Vanaf 23 maart tot en met 9 mei 2016 werden in het kader van de zogenaamde Rijkcoördinatieprocedure door de minister 17 ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. Eén van die ontwerpbesluiten was het Rijksinpassingsplan (een bestemmingsplan van het Rijk) voor de aan te leggen aardgastransportleiding vanaf de locatie Oppenhuizen naar Bozum.
- 18 april 2016 organiseerde het ministerie een inloopbijeenkomst in It Harspit in Oppenhuizen. Zij verstrekten informatie over de ter inzage gelegde stukken en boden ter plaatse de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.
- Na afloop van de termijn van terinzagelegging bleek dat 127 zienswijzen zijn ingediend waaronder die van onze gemeente, de gemeente Littenseradiel en Franekeradeel, de provinsje Fryslân en Wetterskip Fryslân.
- Op 6 september 2016 werden alle 17 besluiten genomen/vastgesteld.
- Na een beroepsprocedure bij de Raad van State werden in 2017 alle besluiten onherroepelijk, ondanks de politieke inspanningen, zienswijzen en beroep vanuit de gemeenschap. Dit betekent dat de aardgaswinning door Vermilion uit het gasveld bij Oppenhuizen niet meer kan worden voorkomen.
- Op 12 november 2019 heeft Vermilion bij de gemeente een mondeling verzoek ingediend om al vast vooruitlopend op de komende aardgaswinning een recht van opstal te vestigen voor het aanleggen van de aardgastransportleiding door een aantal bij de gemeente in eigendom zijnde percelen tussen Oppenhuizen en Bozum. Het toenmalige college besloot daar geen medewerking aan te verlenen, op basis van de motie van 6 juni 2015.

Aanleiding

Aanleiding voor deze actieve info zijn de activiteiten die Vermilion ontplooit ter voorbereiding op de aardgaswinning bij Oppenhuizen.

In verband hiermee is in de collegevergadering van 9 mei jl. een verzoek van Vermilion behandeld. Hierbij zijn de drie volgende besluiten aan de orde gekomen waarover eerder in de Rijkscoördinatieprocedure van 2016 al was besloten.

1. De minister van Economische Zaken en de minister van Infrastructuur hebben in september 2016 het '*Rijksinpassingsplan aardgastransportleiding Oppenhuizen - Ried2*' (RIP) vastgesteld. Dit RIP is vergelijkbaar met een gemeentelijk bestemmingsplan. Het RIP vormt het planologisch/juridisch kader voor de aanleg van deze leiding. In het RIP is aangegeven dat geen vergunning is vereist voor de aanleg en instandhouding van de leiding zelf.
2. De gemeente heeft in september 2016 twee omgevingsvergunningen verleend voor het aanleggen van tijdelijke inritten (in de vorm van inritten, dammen en bruggen), ten behoeve van de aanleg van de aardgastransportleiding. Dit betreft:
 - een vergunning voor inritten vanaf twee provinciale wegen.
 - een vergunning voor inritten vanaf enkele gemeentelijke wegen.Deze vergunningen zijn automatisch drie jaar na 2016 vervallen en moeten opnieuw worden aangevraagd.

Verzoek Vermilion

Vermilion heeft onlangs zowel mondeling als schriftelijk aangegeven dit jaar de ondergrondse aardgastransportleiding van Oppenhuizen naar Bozum te willen aanleggen. Het leidingtracé loopt door meerdere percelen waarvan een aantal eigendom van de gemeente zijn. In verband hiermee is het nodig dat;

- er een overeenkomst tussen Vermilion en de gemeente wordt gesloten voor het vestigen van een recht van opstal.
- Vermilion opnieuw de twee (hiervoor onder 2. genoemde) vervallen vergunningen bij de gemeente aanvraagt.

Als de gemeente, in navolging van het besluit van 12 november 2019, blijft weigeren medewerking te verlenen aan de vestiging van het recht van opstal kan Vermilion een beroep doen op de Belemmeringenwet Privaatrecht. Op grond daarvan kan de Minister van Infrastructuur en Milieu dan een gedoogplicht opleggen.

Voorwaarden gemeente

In overleg wat plaats heeft gevonden tussen Vermilion en de gemeente zijn vier aandachtspunten aan de orde gekomen die cruciaal zijn.

1. Communicatie

De gemeente wil inzicht hebben in de communicatie die plaatsvindt richting bewoners, bedrijven en andere betrokkenen. Niet alleen over de aan te leggen aardgastransportleiding maar ook over overige met de aardgaswinning samenhangende werkzaamheden.

Vermilion heeft hierover in de brief met hun bovenvermelde verzoek aangegeven dat een zorgvuldige communicatie met belanghebbenden en de omgeving - voorafgaand en tijdens de aanleg van de leiding - ook voor hen een vereiste is.

Vermilion heeft verder aangegeven een communicatieplan op te stellen en af te stemmen met de gemeente.

(Vermilion heeft inmiddels de plaatselijke belangen van de kernen die langs het tracé liggen al benaderd en op 30 maart jl. een brief met informatie aan de bewoners van panden gestuurd die binnen een afstand van 500 meter van het tracé van de leiding wonen).

2. Overlast

De gemeente wil inzicht van Vermilion krijgen in welke hinder/overlast de aanleg van de leiding met zich meebrengt.

3. Monitoring/metingen

De gemeente wil inzicht hebben in op welke wijze monitoring wordt toegepast om de eventuele bodemdaling als gevolg van de aardgaswinning bij Oppenhuizen te kunnen meten. Bovendien wil de gemeente inzicht hebben over hoe Vermilion invulling gaat geven aan de voorwaarde dat er een representatieve nulmeting aan gebouwen en bouwwerken moet plaatsvinden. Door de minister is het uitvoeren van een representatieve nulmeting als voorwaarde in zijn instemmingsbesluit opgenomen om eventuele mijnbouwschade aan gebouwen en bouwwerken door de aardgaswinning te kunnen vaststellen.

4. Omgevingsfonds

De gemeente zal de mogelijkheden over het hierna bedoelde Omgevingsfonds van Vermilion onder de aandacht brengen van betrokken dorpen en wijken.

Vermilion heeft hierover in de brief met hun verzoek aangegeven met de omgeving in overleg te gaan om na te gaan hoe zij met hun Omgevingsfonds lokale projecten op het terrein van biodiversiteit en duurzaamheid financieel kan ondersteunen.

Informatie over het Omgevingsfonds van Vermilion en de voorwaarden daarover is te vinden op: <https://www.vermilionenergy.com/nl/omgevingsfonds/>

Hierna geven wij nog aan welke argumenten en overwegingen ten grondslag liggen aan ons collegebesluit over het verzoek van Vermilion.

a.1. Het planologische kader voor de aan te leggen leiding en de daarbij gedane overwegingen is onherroepelijk.

Het in 2016 door het Rijk vastgestelde Rijksinpassingsplan regelt publiekrechtelijk dat de leiding kan worden aangelegd en dat daarvoor geen vergunning nodig is. (N.B.: 'Staatstoezicht op de Mijnen' is de instantie die er op toeziet dat de leiding aan alle daarvoor geldende constructieve eisen voldoet).

a.2. Er zijn geen steekhoudende/juridisch houdbare argumenten om het recht van opstal niet te vestigen.

- Het gebruiken van de bovengrond - waar de leiding doorheen loopt - wordt na de aanleg niet onevenredig beperkt.

- Bij de besluiten tijdens de Rijkscoördinatieprocedure is door de minister reeds uitgebreid overwogen dat de aardgaswinning bij Oppenhuizen veilig kan plaatsvinden;

1. De voorspelde bodemdaling als gevolg van de beoogde winning is berekend op maximaal 2 cm.

2. De kans op bevingen met schadeveroorzakende schade is verwaarloosbaar.

- Als er toch schade als gevolg van de aardgaswinning ontstaat, dan moet Vermilion die vergoeden.

a.3. Door niet akkoord te gaan wordt de aanleg slechts vertraagd, maar wordt die niet voorkomen.

Bij het eerdere besluit van het college van 12 november 2019 om geen medewerking aan het vestigen van een recht van opstal speelde mee dat Vermilion toen aangaf pas over 2 á 3 jaar met de aanleg te willen aanvagen. Nu wil Vermilion dat dit jaar doen. Ook in 2019 was bekend dat als minnelijk overleg tussen Vermilion en de gemeente niets oplevert Vermilion op grond van de Belemmeringenwet Privaatrecht de Minister van Infrastructuur en Milieu kan verzoeken om de gemeente een gedoogplicht op te leggen.

Als Vermilion dat doet mag worden verwacht dat de Minister van Infrastructuur en Milieu een procedure start voor het opleggen van een zogenaamde gedoogplicht. De gemeente heeft geen juridisch steekhoudende argumenten om geen medewerking te verlenen aan het vestigen van een recht van opstal. In zo'n situatie mag dan ook worden verwacht dat de gemeente in een procedure op grond van de Belemmeringenwet Privaatrecht het onderspit delft.

b. De (twee) door Vermilion opnieuw aan te vragen vergunningen wijken (naar alle waarschijnlijkheid) inhoudelijk niet af van de eerder in 2016 door het college verleende vergunningen.

Wij kunnen pas aan de hand van de nieuw aan te vragen vergunningen beoordelen of er juridisch gezien ten opzichte van de situatie in 2016 nieuwe feiten of omstandigheden zijn die aanleiding kunnen geven om deze twee vergunningen al, dan niet opnieuw te verlenen.

N.B.: als er geen nieuwe feiten of omstandigheden zijn kan - gelet op de eerder genomen besluiten - redelijkerwijs niet gemotiveerd worden de opnieuw aangevraagde vergunning nu niet te verlenen.

c. Vermilion heeft de 'Gedragscode - gaswinning kleine velden' ondertekend.

In deze Gedragscode van de mijnbouwondernemingen is opgenomen dat zij middelen in een Omgevingsfonds beschikbaar hebben waaruit onder voorwaarden financieel kan worden bijgedragen aan lokale projecten op het terrein van biodiversiteit en duurzaamheid.

<https://www.vermilionenergy.com/nl/omgevingsfonds/>

Het budget dat Vermilion voor dat fonds beschikbaar kan hebben is gekoppeld aan een percentage van de investeringen die gedaan zullen worden. De omvang van dat budget kan Vermilion nog niet geven aangezien de aanbestedingen voor de investeringen nog niet zijn gedaan. Onder voorbehoud is door Vermilion een voorzichtige inschatting genoemd van € 100.000,-.

d. Het is gebruikelijk om het schriftelijke verzoek van Vermilion na een besluit daarover als college schriftelijk te beantwoorden.

e. Bij de beantwoording van de raadvragen van de FNP van 7 maart 2023 is al aangekondigd dat hier actieve info over volgt.

Bijlage(n)

1. Brief van Vermilion d.d. 14 maart 2023
2. Kaart met tracé aardgastransportleiding Oppenhuizen - Bozum
3. Brief van college aan Vermilion
4. Brief van Vermilion aan de omgeving leiding 30 maart 2023